

Redegørelse om strafniveauet i voldtægtssager på grundlag af indberetninger til Rigsadvokaten indtil 15. august 2001

1. Den tidligere undersøgelse af udviklingen i strafniveauet i voldtægtssager

1. 1. Indledning

I juni 2000 anmodede Justitsministeriet Rigsadvokaten om en udtalelse om udviklingen i strafniveauet i voldtægtssager – herunder om udviklingen eventuelt må antages at skyldes en generel ændret strafudmåling i sammenlignelige sager eller afspejler en ændret anmeldelses- eller tiltalepraksis i voldtægtssager.

Baggrunden for anmodningen var bl.a., at det af en beskrivelse af udviklingen i strafniveauet i voldtægtssager, udarbejdet af landsdommer Poul Lodberg, og en beskrivelse af udviklingen vedrørende anmeldelser, straffe og straf længder i voldtægtssager, udarbejdet af Justitsministeriets forsknings- og dokumentationskonsulent, fremgik, at der over en årrække syntes at være sket et generelt fald i strafniveauet i voldtægtssager.

Justitsministeriets anmodning førte til, at rigsadvokaturen foretog en undersøgelse af udviklingen i strafniveauet i voldtægtssager og af det nugældende strafniveau.

En redegørelse for undersøgelsen blev afgivet til Justitsministeriet den 15. januar 2001.

1.2. Udviklingen i strafniveauet i voldtægtssager

Undersøgelsen af udviklingen i strafniveauet blev foretaget i samarbejde med forsknings- og dokumentationskonsulent Britta Kyvsgaard, Justitsministeriet.

Britta Kyvsgaards undersøgelse skete på grundlag af en gennemgang og analyse af endelige domme for overtrædelse af straffelovens § 216 og § 217 afsagt i enten 1. instans eller 2. instans i årene 1984, 1988, 1992, 1996 og 1998.

Undersøgelsens statistiske analyser pegede på, at strafudmålingsniveauet i 1984 – alt andet lige – var markant højere end i de øvrige år. Der

er derimod ikke klare forskelle i strafudmålingsniveauet mellem de øvrige år: Det højere strafudmålingsniveau i 1984 skyldes ifølge undersøgelsen, at der i dette år blev udmålt længere straffe i sager om voldtægt efter § 216, stk. 2, samt i sager, hvor tiltalte tidligere var dømt for seksualkriminalitet. Der ville således ikke være en klar forskel i strafudmålingsniveauet i de undersøgte år, såfremt disse domme ikke indgik i undersøgelsen.

På den baggrund samt efter en gennemgang af konkrete sager, der indgik i undersøgelsen, nyere trykte domme og andre juridiske kilder konkluderede rigsadvokaturen, at strafniveauet i voldtægtssager generelt faldt forholdsvis markant i 1970'erne og frem til midten af 1980'erne. Undersøgelsen gav derimod ikke grundlag for at antage, at strafniveauet for sammenlignelige voldtægtssager har ændret sig fra midten eller slutningen af 1980'erne og frem til i dag.

Birta Kyvsgaards undersøgelse viste også, at strafudmålingen i voldtægtssager afhænger af en lang række forhold ved de enkelte sager. De forhold, der afspejler voldtægtens grovhed, bidrager især til at forklare forskelle i strafudmålingen. Det drejer sig først og fremmest om den anvendte straffelovsbestemmelse (§ 216, stk. 1 eller stk. 2), og om voldtægten er fuldbyrdet eller ej.

Endvidere har det betydning for strafudmålingen, om der er tale om overfaldsvoldtægt, kontaktvoldtægt eller parvoldtægt. Denne inddeling af voldtægtssager er nærmere beskrevet nedenfor i afsnit 3.3.

Herudover viste undersøgelsen, at det har stor betydning for strafudmålingen, om den pågældende samtidig dømmes for flere voldtægter og/eller anden kriminalitet, og om den pågældende tidligere er straffet for ligeartet kriminalitet og eventuelt tillige som følge heraf idømmes en fællesstraf.